

فصل یک: فناوری اطلاعات و کاربرد آن در پژوهش

درس 1- فضای مجازی و خدمات پژوهشی 11

مفاهیم و اصطلاحات اینترنت و فضای مجازی (واژه‌شناسی)
 اینترنت؛ وب و شبکه اجتماعی تطورات و پیشرفت‌ها
 آشنایی با دامنه‌های اینترنتی (جهت اطلاع)
 قابلیت‌های پژوهشی و خدمات پژوهشی در فضای مجازی
 اقسام محتواهای رقمی
 شبکه اجتماعی
 ضرورت و مراحل شناخت سواد دیجیتالی
 بازاریابی دیجیتال

درس 2- فرصت‌ها و کاربرد ابزار دیجیتال در سطوح یادگیری 35

توانایی‌های پژوهشگر باسواد اطلاعاتی
 سطوح شناخت و استفاده از فرصت‌ها و ابزارهای دیجیتال
 سطح اول: کسب اطلاعات اولیه (آشنایی)
 سطح دوم: دسترسی و زمینه سازی برای ورود
 سطح سوم: استفاده از سرویس یا ابزار جدید (تمرین و مهارت)
 سطح چهارم: درک عمیق تر ابزار (استفاده تخصصی)
 سطح پنجم: خلق، تولید و مشارکت در توسعه (ارائه خلافتانه)
 یادگیری الکترونیکی
 مدرسه فقهت (آموزش الکترونیک دروس حوزوی)
 کتابخانه مدرسه فقهت
 سامانه آموزشی درس گفتار
 مدرس: آموزش جامع دروس حوزوی
 شیعه درس (سامانه بیان)

درس 3- فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرایند دسترسی به منابع تحقیقاتی 55

فرایند شناسایی منابع دیجیتال و دسترسی به آنها
 فرایند شناسایی منابع تحقیقاتی و دسترسی به آنها
 1. انتخاب موضوع و مسئله تحقیق
 2. یافتن فهرست و پیشینه منابع اطلاعاتی
 3. سرعنوان‌های موضوعی (استخراج کید واژه)
 4. جستجو اصطلاح‌نامه (استخراج اصطلاحات و مفاهیم)
 5. جستجو در دایرةالمعارف‌ها (استخراج مفاهیم و تعاریف)
 6. جستجو در کتاب‌شناسی، مأخذشناسی و مقاله‌شناسی‌ها
 7. جستجو در واژه‌نامه‌ها و زندگی‌نامه‌ها
 8. جستجوی استنادی مفهومی
 9. جستجو و شناخت منابع فیزیکی چاپی از طریق درگاه‌های اینترنتی کتابخانه‌ها
 10. بررسی کیفیت هر یک از اشکال منابع اطلاعاتی
 11. تهیه واژگان مورد جستجو برای تحقیق
 12. جستجوی عبارتی
 13. جستجوی معجوریتی و بازیابی مدارک مرتبط تر
 14. جستجوی میدانی
 15. جستجوی استنادی منابع
 16. جستجوی فرایبندی

درس 4- نقش ابزارهای دیجیتال در تحقیق و پژوهش 75

دستاوردهای فناوری اطلاعات در تحقیقات و پژوهش‌های علمی
 ضرورت‌های توجه به رایانه و اینترنت در پردازش و تولید اطلاعات

نقش نرم افزارهای دیجیتالی در پردازش و تولید اطلاعات

کاربرد ابزارهای دیجیتال در پژوهش

نشر رومیزی

ویرایشگر متن

امکانات ویرایشگر متن

واژه پردازها

نرم افزار واژه پرداز word

نرم افزار Portable ورد

نرم افزار Notpad

نرم افزار Word pad

نرم افزار Open office

نرم افزار Google Docx

نرم افزارهای دیجیتالی و بهینه سازی و پردازش اطلاعات

فیش نگار کتابخانه مدرسه ققاهت

پُرسا: سامانه پرسش نامه ساز (برخط)

نرم افزار غلط یاب فارسی ویراستیار

خط یاب هوشمند فارسی پاک نویس

ویراست لایو: تولید و ویرایش برخط متون فارسی

نرم افزار مدیریت استناددهی فارسی (پژوهیار)

نرم افزارهای استناددهی و قابلیت های آنها در پژوهش

فصل دوم : ابزارهای پردازش، سازماندهی و ارائه پژوهش

درس 5 - قابلیت های کاربردی واژه پردازها 95

قابلیت های واژه پردازها در طراحی، اجرا و نشر پژوهش

تنظیمات کاربردی نرم افزار Word

تنظیم سرصفحه و پاصفحه (Header and Footer)

تنظیمات بخش بندی (Sectioning)

درج عناوین چندلایه

روش نگه داشتن عنوان و متن با پاراگراف بعدی

مراحل درج Caption

تنظیمات پاورقی در ورد / تفاوت Endnote و Footnote

روش درج Endnote و Footnote

روش درج فهرست مطالب

قابلیت های کاربردی نرم افزارهای واژه پرداز

روش مقابله و مقایسه ویرایش های متن

تبدیل فایل اسکن شده (تصویر) به متن قابل ویرایش

نرم افزارهای واژه شناس (OCR)

خصوصیات عمومی نرم افزارهای واژه شناس

تبدیل متن تصویری در نرم افزار Onenote

روش تبدیل متون تصویری به متن قابل ویرایش در گوگل داکس

روش تبدیل تصویر متن اسکن شده فارسی به فایل قابل ویرایش

روش ویرایش PDF در نرم افزار آفیس

روش حفظ فونت های مورد استفاده در آفیس

روش فارسی سازی اعداد در نرم افزارهای آفیس

روش درج تای عربی (ة - ؤ) و همزه بر روی هاء (هء)

درس 6 - نرم افزارهای یادداشت برداری و ارائه 125

نرم افزار واننوت

امکانات و کاربردهای نرم افزار واننوت

131	روش فیش برداری با استفاده از برنامه واننوت
132	برگه‌ها (Tabs) در واننوت
134	کاربرد و امکانات پاورپوینت
134	چگونه از پاورپوینت استفاده کنیم؟
135	تنظیم انیمیشن در پاورپوینت
136	زمان‌بندی اجرای انیمیشن‌ها
137	ذخیره پاورپوینت به صورت PDF
138	آموزش تایپ و نکات کاربردی آن
138	گام‌های عملی شروع به تایپ
138	گام اول
138	گام دوم
138	گام سوم
139	شروع تایپ سریع به روش صحیح
139	الف) تمرین با حروف ردیف وسط
139	ب) تمرین با حروف ردیف وسط و بالا
139	پ) تمرین با حروف ردیف‌های وسط، بالا و پایین
139	گام چهارم
141	نکات کاربردی در تایپ

درس 7 - نرم‌افزارهای کتابداری و مدیریت کتابخانه 145

145	نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای
146	نسل‌های نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای
150	معیارهای ارزیابی نرم‌افزار کتابخانه
153	توسعه نرم‌افزارهای ایرانی
153	نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای قابل دسترسی در ایران
155	نرم‌افزار کاوش
155	کاوش زمرد
158	کاوش یاقوت
161	نرم‌افزار نوسا
162	نرم‌افزار سیمرخ
164	کتابخانه دیجیتال سیمرخ
166	نرم‌افزار دی اسپیس فارسی
167	سایر نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای
167	رده‌بندی منابع کتابخانه
168	رده‌بندی دیویی (D.D.C)
169	رده‌بندی کنگره (L.C)

فصل سوم: منابع دیجیتال برون خط (طبقه‌بندی، جستجو و اعتبارسنجی)

درس 8 - آشنایی با منابع دیجیتال و نرم‌افزارهای علوم اسلامی (1) 175

175	آشنایی با مفاهیم و ویژگی‌های منابع دیجیتال
177	بانک اطلاعات یا کتابخانه دیجیتال؟
179	کتابخانه دیجیتال
179	کتابخانه مجازی
181	بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی
182	سیستم‌های اطلاعاتی
183	رویکردهای پایگاه‌های اطلاعاتی
185	روش‌های بازیابی اطلاعات در نرم‌افزارهای الکترونیک
186	1- طبقه‌بندی منابع دیجیتال اسلامی و روش‌های بازیابی
187	قابلیت‌های مشترک نرم‌افزارهای علوم اسلامی

188	1. جستجو
189	2. نمایش متن
190	3. دامنه‌های متنوع
190	4. فهرست درختی
190	5. فهرست گزینشی
191	6. مقایسه متون
191	7. محیط‌های مستقل کاربری
191	8. فهرست‌سازی
191	9. یادداشت‌برداری
192	10. پژوهش فعال
192	11. کتاب‌شناسی
192	12. امکانات پژوهشی
193	13. لغت‌نامه

درس 9 - آشنایی با منابع دیجیتال و نرم‌افزارهای علوم اسلامی (2) 197

197	نرم‌افزار جامع تفاسیر
198	نرم‌افزار دانش‌نامه علوم قرآن
198	نرم‌افزار جامع فقه اهل البیت
198	نرم‌افزار موسوعه فقه شیعه و فقه مقارن
199	نرم‌افزار درختواره فقه
199	نرم‌افزار درختواره کلام اسلامی
199	نرم‌افزار فرهنگ اصطلاحات علوم
200	نرم‌افزار جامع اصول الفقه
200	نرم‌افزار کتابخانه حکمت اسلامی
200	نرم‌افزار دانشنامه اخلاق اسلامی
201	نرم‌افزار دروس حوزوی
201	نرم‌افزار قواعد ادبیات عربی
201	نرم‌افزار تحریر الوسيله
201	نرم‌افزارهای حدیث پژوهی
202	ضرورت به کارگیری منابع الکترونیک در حدیث پژوهشی
203	نقش منابع الکترونیک در حدیث پژوهشی
204	نرم‌افزار جامع الاحادیث
204	نرم‌افزارهای نهج البلاغه
205	دانشنامه جامع نهج البلاغه
206	نرم‌افزار منهج النور (دانشنامه علوی)
208	نرم‌افزارهای فرهنگ لغت و معجم‌های موضوعی
209	نرم‌افزارهای مستقل (فرهنگ لغت)
209	نرم‌افزار قاموس نور / نرم‌افزار جامع معاجم اللغة / نرم‌افزار المنجد / فرهنگ‌های لغت ارائه شده در قالب نرم‌افزارهای دیگر

درس 10 - بازیابی و بهینه‌سازی جستجوی اطلاعات 213

214	روش‌های جستجوی تخصصی در منابع دیجیتال
214	روش‌های بهینه‌سازی جستجوی اطلاعات در منابع الکترونیک
214	1. روش بهینه‌سازی جستجو با استفاده از کلیدواژه‌های متعدد
216	2. بهینه‌سازی جستجو با توجه به رسم الخط و حروف مشابه
217	3. بهینه‌سازی جستجو با توجه به انعطاف در جستجوی عبارات
219	4. بهینه‌سازی جستجو با توجه به محدودسازی نتایج جستجو

فصل چهارم: منابع دیجیتال برخط (طبقه‌بندی، جستجو و اعتبارسنجی)

درس 11 - شناخت فضای مجازی و کسب مهارت اطلاع‌یابی: پیش‌نیاز هر تحقیق

..... 225

226	انواع مهارت‌های اطلاع‌یابی
228	روش‌های اطلاع‌یابی
228	فضای مجازی و مهارت‌های اطلاع‌یابی موتورهای جستجو
229	ساختار موتورهای جستجو
234	انواع جستجوگرها

درس 12 - روش‌های طبقه‌بندی و دسترسی به منابع مرجع 239

239	روش‌های دسترسی به منابع مرجع در اینترنت
241	دسترسی به منابع مرجع برخی ناشران تخصصی
241	روش جستجوی منابع در بانک‌های اطلاعاتی
242	مراحل جستجو در بانک‌های اطلاعاتی
243	توضیح مهم‌ترین عملگرها در بانک‌های اطلاعاتی
243	روش‌ها و فرایند جستجو برای جلوگیری از تکراری بودن موضوع پژوهش
243	چگونه جستجو کنیم؟
244	کجا جستجو کنیم؟
245	روش‌های جلوگیری از تکراری بودن منابع
245	شناسایی نوع منبع اطلاعاتی
246	چگونه از آخرین مقالات و مجلات منتشرشده در یک حوزه تخصصی آگاه شویم؟
248	جستجوی اطلاعات در منابع مأخذشناسی داخل کشور (برای اطلاع)
250	بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی و نقش آنها در پژوهش
252	بانک‌های اطلاعاتی
254	پایگاه‌های اطلاعاتی کتاب‌شناختی
254	سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران
255	پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران
255	وب‌سایت مرجع کتاب
256	خانه کتاب
256	کتابخانه دیجیتال تبیان
256	پایگاه کتابخانه‌های دانشگاه آزاد
257	پایگاه اطلاع‌رسانی سراسری اسلامی (پارسا)
258	کتابخانه تخصصی فقه و اصول
258	کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام و ایران
258	پایگاه ویکی‌نور
260	بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعات (تمام‌متن)
260	پایگاه استنادی جهان اسلام
260	مرکز (پژوهشگاه) اطلاعات و مدارک علمی ایران
261	پایگاه کتابخانه دیجیتال نور
263	کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز
263	کتابخانه مجازی الفبا
265	مرجع دانش: سیویلیکا (ناشر تخصصی کنفرانس‌های ایران)

درس 13 - راهبردهای جستجوی اطلاعات علمی و اعتبارسنجی آنها 267

267	جستجو گر علم‌نت
268	سامانه‌های همانندجو و شباهت‌یاب
268	نرم‌افزارها و موتورهای جستجوگر و یابنده سرقت‌های علمی
269	پایگاه سمیم نور
270	پشتوانه‌های سمیم نور
271	سامانه همانندجو
272	مستندات منابع اطلاعاتی جستجو
272	انواع جستجوگرها

272	اجرای جستجو
273	ارزیابی نتایج جستجو
274	راهبرد جستجو
274	رعایت اصول کلی جستجو
274	استراتژی جستجو و روش‌های دسترسی به منابع اطلاعاتی
277	فرایند انتخاب و تأمین منابع اطلاعاتی و کسب مهارت سواد اطلاعاتی
279	عملگرهای جستجو و کاربرد آنها
281	مراحل کلی کاوش در موتورهای جستجو
281	فرایند شناخت نیاز و دسترسی به منابع اطلاعاتی
284	قابلیت‌های کاربردی گوگل در خدمت پژوهشگران
285	گوگل درایو
286	گوگل ترند
287	گوگل محقق (اسکولار)
289	خصوصیات خاص پژوهشگر گوگل
290	فرایند دستیابی به متن در گوگل اسکولار (برای مطالعه)
293	تکنیک‌های پایه برای جستجو در گوگل
295	انتخاب کلمات کلیدی و جستجوی دقیق

درس 14 - روش‌های جستجوی تخصصی در بانک‌های اطلاعاتی 307

307	بانک‌های اطلاعاتی مقالات و نشریات (راهنما و تمام‌متن)
307	آرشیو ملی دیجیتال نشریات علمی ایران
308	پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی
309	پایگاه مجلات تخصصی نور
310	سامانه توصیه گر نورمگز
310	بانک اطلاعات نشریات کشور (مگیران)
311	مرجع ژورنال‌ها
312	پورتال جامع علوم انسانی
312	مجله دسترسی آزاد
314	خدمات پژوهشی و نرم‌افزارهای علوم اسلامی در فضای مجازی
315	پورتال جامع علوم و معارف قرآن
318	پایگاه جامع قرآن
319	پایگاه جامع الاحادیث
320	ابرنور: پیشخوان برخط نرم‌افزارهای نور
321	پایگاه متن کاوی
323	پایگاه مدیریت اطلاعات علوم اسلامی
324	دانشنامه‌های آزاد (ویکی)
324	دانشنامه ویکی‌پدیا
326	ویکی‌فقه: دانشنامه‌ای اینترنتی در حوزه فقه و اصول
328	دانشنامه مجازی ویکی‌شیعه
331	ویکی‌پرسش
333	منابع و مآخذ
334	درگاه‌های اینترنتی مورد استناد در کتاب
337	واژه نامه
338	فهرست‌های راهنما (دایرکتوری)